

Kristiina Kokko

24.7.2014

Dnro 117/62/2014

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntönnö 4.6.2014/Dnro VM035:00/2014

HE laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista

Lausunnon pääkohdat

- Lakiesityksen yleiset tavoitteet ja kuntien uusien toimintamallien etsiminen ovat kannatettavia
- Kansalaisten oikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutuminen tulee varmistaa
- Sote--kokeiluista saatavat tulokset on hyödynnettävä Sote--uudistuksessa
- Aaveilla tulisi olla oma--aloitteinen puuttumisoikeus opetuslalla silloin, kun sillä on perusteltu syy epäillä ettei kasvatus- ja opetuspalveluita järjestävä taho noudata lainsäädäntöä
- Mikäli eri tahojen yhteistyövelvoitteet lisääntyvät, on huomioitava niiden kuuluminen ko. työntekijöiden työajan ja palkanmaksun piiriin
- Nuorisotakuuseen liittyvien kokeilujen osalta on huomioitava korkeakoulutettujen työttömien vastavalmistuneiden tilanne nykyistä paremmin
- Kokeilujen onnistumiseksi tulee henkilöstö ottaa mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnitteluun ja tavoitteiden asetantaan
- On tärkeää huolehtia kokeilukuntien henkilöstön työhyvinvoinnista ja sen parantamisesta. Lisäksi on arvioitava myös sitä, miten kokeilu heijautui eri hallintokuntien henkilöstön työmäärään

Lakiesityksen tavoite siitä, että kuntien lakisääteisiä tehtäviä voitaisiin hoitaa taloudellisesti ja tuottavasti kuitenkin lainsäädännössä asetetut palvelujen sisältöä koskevat vaatimukset toteuttaen, on kannatettava. On tärkeää etsiä uusia toimintamalleja kuntia ohjaavien säädösten, suositusten ja ohjeiden vähentämiseen. Samalla on huolehdittava kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumisesta

Kristiina Kokko

24.7.2014

Dnro 117/62/2014

asuinpaikasta riippumatta.

Seurannan painopisteen siirtäminen asiakkaan saaman palvelun ja sen kokonaistuloksellisuuden valvontaan on mielenkiintoinen ja oikeansuuntainen toimenpide.

Akavan tavoitteet kaikessa kuntarakenteen uudistamisessa ja siihen liittyvissä kokeiluissa ovat:

1. Taloudellisesti vahvat peruskunnat, jotka selviytyvät velvoitteistaan
2. Sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen järjestämis- ja rahoitusvastuun siirto sote-alueille
3. Sivistyksen ja laadukkaan koulutuksen priorisoiminen muutoksessa
4. Työnteon edellytysten turvaaminen ja parantaminen kuntauudistuksen avulla
5. Henkilöstön vaikutusmahdollisuuksien ja mukanaolon lisääminen muutosprosesseissa.

On hyvä, että myös tässä kokeilussa huomioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehitystarpeet. Esimerkiksi yhdistetystä palvelusuunnitelmasta ja kuntien valvontaan liittyvistä kokemuksista voi olla

hyötyä palvelujärjestelmää kehitettäessä. Haasteena on kokeilujen yhteensovittaminen samaan aikaan tapahtuvan Sote--uudistuksen kanssa. Silti tämän kokeilun kokemukset voivat olla arvokkaita sosiaali- ja terveydenhuollon jatkuvassa kehitystyössä.

Valvonta Avien taholta opetuslalla puuttuu, eikä esimerkiksi perusopetuksen laatukriteereiden noudattamista valvo kukaan. Aveilla tulisi olla oma--aloitteinen puuttumisoikeus opetuslalla silloin, kun sillä on perusteltu syy epäillä ettei kasvatusta ja opetuspalveluita järjestävä taho noudata lainsäädäntöä. Valvonta valvonnan vuoksi tai tarkastustoiminta ei sen sijaan ole tarpeellista. Valvovalle taholla pitäisi olla myös tehokkaat sanktiokeinot, ellei toimintaa saateta lainmukaiseksi.

Mikäli eri työntekijäryhmien, kuten opettajien, velvoite yhteistyöhön lisääntyy muiden toimijoiden kanssa, on otettava huomioon, että työ tapahtuu työajalla ja kuuluu palkanmaksun piiriin. Opettajille tai rehtoreille ei voida kokeilun nimissä määrätä uusia tehtäviä ja velvoitteita yhteistyöhön tai suunnitelmien laadintaan liittyen, ellei ensin sovita korvauserusteista. Samoin on huomioitava eri ammattiryhmien kelpoisuusvaatimukset ja niiden täyttyminen. Toisen asteen kehittämistyössä on muistettava lukioiden ja ammatillisen koulutuksen kehittäminen omista lähtökohdistaan sekä opettajien kelpoisuudet ja laatukriteerien täyttyminen.

Johtamisjärjestelmän on oltava toimiva ja rehtorilla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus hoitaa työnsä, mikäli hallinnollisia yhdistämissä tehdään. Kouluissa tulee olla selkeästi määritelty, toiminnasta vastaava rehtori.

Nuorisotakuuseen liittyvien kokeilujen osalta on huomioitava korkeakoulutettujen työttömien vastavalmistuneiden tilanne nykyistä paremmin. Lisäksi on huomioitava perusopetuksen aikaiset mahdollisuudet ennaltaehkäistä erilaisia ongelmia ja koulutuksen hakeutumiseen liittyviä

Kristiina Kokko

24.7.2014

Dnro 117/62/2014

vaikeuksia. Oppilaanohjauksen resursseja tulee parantaa ja siten siirtää painopistettä ennaltaehkäisevään suuntaan.

Kokeilujen onnistumiseksi tulee henkilöstö ottaa mukaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnitteluun ja tavoitteiden asetantaan. On tärkeää huolehtia kokeilukuntien henkilöstön työhyvinvoinnista ja sen parantamisesta. Se tarkoittaa henkilöstön jaksamisen huomioimista, töiden oikeaa mitoitusta sekä tarvittavasta henkilöstökoulutuksesta, muutosviestinnästä ja työterveyshuollosta huolehtimista. Kokeiluihin on liitettävä mukaan arvio henkilöstön hyvinvoinnin kehityksestä kokeilussa ja lisäksi on arvioitava myös sitä, miten kokeilu heijastui eri hallintokuntien henkilöstön työmäärään.

Kokeilussa on kiinnitettävä erityistä huomiota onnistuneeseen viestintään. Kuntalaisilla ja henkilöstöllä on oikeus saada ajankohtaista ja tosiasioihin pohjaavaa tietoa kokeilusta ja sen vaikutuksista.

Akava ry

Sture Fjäder
puheenjohtajaPekka Piispanen
johtaja

Akava